

Бекітемін
«А.Н.Тумилев» атындағы
Еуразия ұлттық университеті»
коммерциялық емес
акционерлік қоғам
Басқарма мүшесі – Ғылым
және коммерцияландыру
жөніндегі проректор
Сапарходжаев Н.П.
«10» 2026ж.

РЕДАКЦИЯЛЫҚ САЯСАТ

TSJ – Turkic Studies Journal

Астана
2026

«TURKIC STUDIES JOURNAL» ЖУРНАЛЫНЫҢ РЕДАКЦИЯЛЫҚ САЯСАТЫ

1. Журнал туралы

Turkic Studies Journal (TSJ) – түркі халықтарының тарихы мен мәдениетін, жазба ескерткіштері мен тілдерін түркітану саласында зерттеуге арналған, рецензияланатын халықаралық [ашық қолжетімді](#) ғылыми журнал.

Түркітану саласындағы ғылыми зерттеулер үшін мамандандырылған халықаралық алаңды қалыптастыратын тар бейінді хронологиялық бағыт журналдың өзіндік ерекшелігі болып саналады. Тарихи-мәдени тұрғыдан алғанда, журналдың хронологиялық өлшемдері түркі тайпалық одақтары мен мемлекеттерінің үздіксіз тізбегі қалыптасқан, жазба және заттық мәдениет дамыған, түркі тілдік топтары түзіліп, әрекет еткен ортағасырлық дәуірді қамтиды.

Ортағасырлық тарих пен далалық археология, түркі жазба ескерткіштерінің мәтінтануы мен түркі тілдері журналдың негізгі тақырыптық бағыттарын құрайды. Журнал жарияланымдарында Қазақстанның тарихы мен мәдениеті айрықша орын алады. Көптеген ғасырлар бойына Қазақстан аумағы Еуразия құрлығындағы тарихи үдерістерде зор маңыз атқарған белсенді көші-қонның, сауда жолдарының, көшпенді өркениеттер түзілісінің аймағы болды. Осы өңірмен байланысты жазба және археологиялық дереккөздердің едәуір бөлігі халықаралық ғылыми айналымда жеткілікті қамтылмағандықтан, бұл журналдың жариялау саясатының басым бағыттарының бірін анықтайды.

Журналдың миссиясы – түркітану саласындағы халықаралық ғылыми диалогты дамыту, түркі халықтарының тарихы, археологиялық және жазба ескерткіштері, тілдері бойынша түпнұсқа зерттеулерді жариялау, сонымен қатар түркі әлемі дереккөздері мен материалдарын заманауи академиялық кеңістікте ықпалдастыру.

Журнал түркітану, шығыстану, тарих, археология, филология мен іргелес пәндердің мамандарына, сондай-ақ жас зерттеушілерге бағдар ұстанады.

Журнал мақалаларды ағылшын, қазақ және орыс тілдерінде жариялайды. Басылымның мерзімділігі – жылына 4 рет.

[ISSN \(print\) 2664-5157](#)

[ISSN \(online\) 2708-7360](#)

Журналды Қазақстан Республикасы Ақпарат және қоғамдық даму министрлігі тіркеген: бастапқы тіркелім 28.03.2019 № 17636-Ж; қайта тіркелім 24.02.2021 (тіркеу куәлігі № KZ27VPY00032814).

Журнал мақалаларына [CrossRef](#) халықаралық агенттігі арқылы DOI беріледі. Журналдың DOI префиксі: 10.32523.

Журнал [ҚР ҒЖБМ ҒЖБССҚК](#) ұсынған Басылымдар тізбесіне енгізілген.

Журналдың индекстелуі: [DOAJ \(Directory of Open Access Journals\)](#), [Ulrich's Periodicals Directory](#), [ERIH PLUS](#), [RSCI](#), [Google Scholar](#), [Academic Resource Index \(ResearchBib\)](#), [ROAD](#), [BASE](#), [EBSCO](#)

Баспагер: «[Л.Н. Гумилев атындағы Евразия ұлттық университеті](#)» КеАҚ, Астана қ., Қазақстан Республикасы.

«Turkic Studies Journal» журналының мақсаты – түркі халықтарының тарихы, археологиясы, жазба ескерткіштері мен тілдері бойынша түпнұсқа ғылыми мақалаларды жариялау. Журналдың жариялау саясаты сондай-ақ шығыстанудың құрамдас бөлігі ретінде түркітану ғылымының өзекті мәселелері аясында халықаралық ғылыми ықпалдастықты дамытуды көздейді. Тарихи-мәдени мақалаларды жариялау хронологиялық өлшемер тұрғысынан, академиялық түсіндірмеге сәйкес, жоғары және төменгі шектері б.д. IV ғ. соңы – XVII ғ. болып саналатын ортағасырлық дәуірді қамтиды.

Алайда кейбір заманауи тарихи-археологиялық тұжырымдамаларда ортағасырдың бастауын Халықтардың ұлы көші заманына (б.д. IV-V ғғ.), Еуразияның

саяси сахнасына ғұндар империясының шыққан кезеңіне жатқызады. Бұл кезеңді зерттеу түркі конфедерациялары мен мемлекеттерінің (ғұндар империясы, түркілердің, ұйғырлардың, қырғыздардың ежелгі мемлекеттері, қыпшақтар конфедерациясы, Жошы Ұлысы, Қазақ хандығы, т.б.) қалыптасуын бағдарлауға мүмкіндік береді.

Қазақстанның ортағасырлық далалық археология ескерткіштері жеткілікті зерттелмеген. Археологиялық зерттеулер түркі мемлекеттері тарихының ерте кезеңдерін, олардың шаруашылық жүйелерін, көші-қон үдерістерін және мәдени өзара әрекеттестігін зерттеу үшін аса маңызды дереккөз ретінде қарастырылады. Археология материалдары жазба дереккөздермен және лингвистикалық мәліметтермен толықтырылып, бұл түркі әлеміндегі тарихи-мәдени үдерістерді кешенді түрде талдауға жол ашады.

Журнал жарияланымдарының едәуір бөлігі мәтінтанулық талдауында көп проблема ұшырасатын руника, ұйғыр, манихей, араб, армян-қыпшақ, шағатай секілді әртүрлі графикалық жүйелермен жазылған түркі жазба ескерткіштерін зерттеуге арналған. Мәтінтану бөліміндегі түркі жазба ескерткіштері бойынша зерттеулер тек әдеби мәтіндерді ғана емес, сонымен қатар әртүрлі жанрлардағы мәтіндерді, қажетті ақпаратты алу үшін асыл түпнұсқаларды қайта қалпына келтіруді көздейтін кең мағынадағы түркітануға негізделген. Сондықтан жазба ескерткіштерді зерттеуде олардың тарихи-мәдени түсіндірмесі мен лингвистикалық талдауы жасалады. Мәтінтанулық зерттеулер жазба ескерткіштерде көрініс тапқан тарихи жадты рухани құндылықтарды, діни таным-түсініктер және зияткерлік дәстүрлерді талдауға бағытталған.

Лингвистикалық зерттеулер түркі тілдерін диахрондық тұрғыдан да, синхрондық жағынан да, оның ішінде ілкі тілді реконструкциялау, түркі тілдерінің тарихи дамуы, олардың типологиялық ерекшеліктері мәселелерін қоса қарастыратын зерделеуді қамтиды. Заманауи түркі тілдерін зерттеу оларды салыстырмалы-типологиялық, жүйелі-құрылымдық, функционалдық-семантикалық және антропоэктік бағыттарда саралауды білдіреді. Сонымен қатар түркі тілдерінің шығыс және батыс тілдерімен ареалдық, мәдени байланыстарына қатысты жарияланымдар да маңызды болып саналады.

Журналдың ғылыми саласы

- ортағасырлар дәуіріндегі түркі конфедерациялары мен мемлекеттерінің тарихын;

- далалық археология мен түркі халықтарының материалдық мәдениетін;
- түркі жазба ескерткіштерінің мәтінтануы мен деректануын;
- түркі тілдерін диахрондық және синхрондық тұрғыдан зерттеулерді;
- Түркі әлемі аумағындағы салыстырмалы және өңіраралық зерттеулерді қамтиды.

Журналдың жариялау саясаты археологиялық материалдарға, түркі жазба дереккөздеріне және лингвистикалық мәліметтерге сүйенген деректанулық және талдамалы зерттеулерге, сонымен қатар ғылыми айналымға жаңа материалдар мен түсіндірмелерді енгізетін жұмыстарға бағдар ұстанады.

2. Журнал айдарлары

Журнал мақалалары негізгі екі – **мәдени-тарихи** және **филологиялық** бағыттар бойынша 2025 жылдан бастап келесі айдарлар аясында жарияланады:

1. Ортағасырлық тарих және далалық археология

2. Түркі жазба ескерткіштерінің мәтінтануы

3. Түркі тілдері

3. Ашық қолжетімділік саясаты

«Turkic Studies Journal» журналы Open Access қағидаттарын ұстанады – барлық шығарылымдар мен мақалалар оқырмандарға ақысыз, эмбаргосыз және қолжетімділік үшін төлемсіз қолжетімді (лицензия Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0)).

Қолданушыларға коммерциялық емес пайдалану және авторлықты міндетті түрде көрсету шарттары орындалған жағдайда материалдарды баспагерден немесе автордан алдын ала рұқсат алмастан оқуға, жүктеп алуға, таратуға, көшірмелеуге, қағазға басып шығаруға, туынды шығармалар жасауға (аудармалар мен бейімдеулерді қосқанда), сондай-ақ құжаттардың толық мәтіндеріне сілтемелер жасауға рұқсат етіледі.

Автор(лар) журналға мақаланы жариялау және оны Интернет жүйесінде ашық қолжетімді түрде орналастыру үшін айрықша емес ақысыз құқықты береді.

Редакция бұл ережелерді Будапешт ашық қолжетімділік бастамасының нұсқауларына сәйкес ұстанады ([Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International \(CC BY-NC 4.0\)](#) лицензиясы).

4. *Архивтеу, өзіндік архивтеу және препринттер саясаты*

Журнал ашық қолжетімділік қағидаттарын ұстанады және ғылыми материалдардың ұзақ мерзімді сақталымын қамтамасыз етеді. Нақтырақ:

- Электрондық архивтеу және ұзақ мерзімді сақталым
- Өзіндік архивтеу саясаты
- Препринттерге қатысты саясат

Электронды архивтеу және ұзақ мерзімді сақталым

«Turkic Studies Journal» журналы Open Journal Systems платформасын пайдаланатын журналдар үшін жасалған электронды резервтік көшірменің [PKP Preservation Network \(PKP PN\)](#) халықаралық жүйесіне қосылу арқылы ғылыми контенттің сенімді сақталымын және қолжетімділігін қамтамасыз етеді. Бұл журнал архивтерінің ұзақ мерзімді сақталымына және ақпарат жоғалған жағдайда оның автоматты түрде қалпына келтірілуіне кепілдік береді.

Сонымен қатар, Қазақстан Республикасының 1999 жылғы 23 шілдеде қабылданған «Бұқаралық ақпарат құралдары туралы» №451-І Заңының 16-бабына сәйкес журналдың **міндетті даналары** келесі мекемелерге жіберіледі:

- Қазақстан Республикасының ұлттық кітапханалары
- Қазақстан Республикасының Ұлттық мемлекеттік кітап палатасы
- Баспагердің университеттік кітапханасы

Сондай-ақ журналдың электрондық нұсқалары:

• АО «ҰМҒТСО» АҚ жанындағы Қазақстан Республикасы электронды кітапханасының қорына;

• 10.2024 ж. №495-НҚ бұйрықта бекітілген ережелерге сәйкес ҚР Мәдениет және ақпарат министрлігінің электрондық архивіне жіберіледі.

Өзіндік архивтеу саясаты

Журнал ашық қолжетімділік қағидаттарын қолдайды және өзіндік архивтеуді ынталандырады. Авторларға жарияланымдарын институционалдық репозиторийлерде, жеке веб-сайттарды, ғылыми платформаларда және өзге коммерциялық емес ресурстарда орналастыруға рұқсат етіледі және табанды түрде ұсынылады.

Мақаланы орналастырған жағдайда мақала авторы:

- жарияланған нұсқаға дәл библиографиялық сілтемені;
- мақаланың DOI-ын;
- нұсқаның мәртебесін: препринт, қабылданған қолжазба, түпкілікті жарияланым екендігін көрсетуге міндетті.

Мұндай ұстаным авторлық құқықтарды бұзбай отырып, ғылыми нәтижелердің кең таралуына және дәйексөз алу деңгейінің өсуіне ықпал етеді. Коммерциялық пайдалану тек CC BY-NC лицензиясы шарттарының шеңберінде автордың рұқсатымен ғана болуы мүмкін.

Препринттерге қатысты саясат

Препринттерді (мақалалардың рецензиялауға дейінгі нұсқалары) орналастыруға жол беріледі. Препринтті ашық репозиторийде орналастыру ғылыми журналдағы жарияланым болып саналмайды. Авторлар журналға мақаланы ұсынбас бұрын

қолжазбаны ашық репозиторийлерге және препринттерге арналған арнайы серверлерге жүктеуге мына шарттарды орындағанда құқылы:

- препринт бұрын басқа басылымдарда қаралмаған және жарияланбаған;
- журналға түпнұсқа, жарияланбаған түрінде ұсыну жүзеге асырылады.

Препринт жариялау туралы редакция шешіміне әсер етпейді. Барлық мақалалар бұрын ашық қолжетімділікте орналастырылғанына қарамастан стандартты «соқыр» рецензиялаудан өтеді.

Препринтте белгі қойылуы міндетті: автор бұл «препринттің» рецензияланбаған, түпкілікті жарияланым болып ерекше нұсқа екенін көрсетуі тиіс. Мысалы: «Бұл қолжазба – рецензиялаудан өтпеген препринт, түпкілікті нұсқа болып саналмайды және жарияланған мақаладан айрықшалануы мүмкін». Жарияланғаннан кейін авторға препринттің сипаттамасына жарық көрген нұсқаға сілтемені және DOI-ды енгізу ұсынылады. Журналда мақала жарияланғаннан кейін автор оқырмандарды және дәйексөз алатындарды ресми нұсқаға бағыттауы міндетті. Түпкілікті нұсқа жарық көргеннен кейін репринтті негізгі жарияланым ретінде пайдалануға жол берілмейді.

5. Қолжазбаны тексеру: түпнұсқалық, плагиат және жасанды интеллектіні пайдалану

«Turkic Studies Journal» журналы жарияланатын материалдардың түпнұсқалығын қамтамасыз ету, жариялау этикасының нормаларын және ғылыми мәтіндерді даярлау барысында цифрлық құралдарды пайдаланудың ашықтығын сақтау үшін барлық келіп түскен қолжазбаларды кешенді редакциялық тексеруден өткізуді жүзеге асырады. Бұл бөлім «[Жариялау этикасы](#)» бөлімімен, соның ішінде Генеративті жасанды интеллектіні пайдалану саласындағы саясатпен бірлікте қолданылады және [Committee on Publication Ethics \(COPE\)](#) нұсқауларына сәйкес жасалған. .

Плагиатқа тексеру және мәтіннің түпнұсқалығы

Журнал редакциясына келіп түскен барлық қолжазбалар бастапқы редакциялық сараптама кезеңінде «[Антиплагиат.ЖОО](#)» арнайы жүйесін, ал ағылшын тілді мақалалар «[Turnitin](#)» жүйесін пайдалану арқылы міндетті түрде мәтіннің түпнұсқалығы тұрғысынан тексеріледі. Тексеру өзгелерден рәсімделмеген мәтіндік алынымдарды, қайталанба жарияланымдарды, шектен тыс дәйексөздер алуды және ғылыми адалдық қағидаттарының басқа да түрлерін бұзушылықты анықтауға бағытталған. Нәтижелерді талдау кезінде редакция түпнұсқалықтың сандық көрсеткіштерін, сонымен қатар өзгеден алынымдардың сипатын, олардың дұрыстығын, ғылыми мәнмәтінін және гуманитарлық зерттеулердің ерекшелігін (әдебиетті шолу, архив дереккөздері, әдістемелік сипаттамалар және т.с.с.) ескереді.

Әдетте мәтінінің түпнұсқалық деңгейі **80%-дан** төмен қолжазбалар редакция тарапынан ықтимал түрде түпнұсқалық емес деп қарастырылып, қосымша сараптамаға жіберілуі немесе жетілдіру үшін авторға қайтарылуы мүмкін. Бұл ретте редакциялық шешім пайыздық көрсеткіштер негізінде автоматты түрде қабылданбайды және қолжазба мазмұнын сараптамалық бағалауға сүйенеді.

Жасанды интеллектіні (ЖИ) пайдалануды анықтау

Бастапқы редакциялық тексеру барысында редакция «[Антиплагиат.ЖОО](#)» және «[Turnitin](#)» жүйелерінің функционалдық мүмкіндіктерін қолжазба мәтінін әзірлеу кезінде жасанды интеллект құралдарын пайдалану белгілерін анықтау үшін де қолданады. Мұндай тексерудің нәтижелері индикативті сипатқа ие және міндетті сараптамалық интерпретацияны қажет етеді.

Редакция ЖИ құралдарын пайдалану оны дұрыс және адал түрде қолданған жағдайда өздігінен бұзушылық болып табылмайтынын басшылыққа алады. ЖИ-ді пайдалануға қолжетімділік талаптары, оны ашып көрсету міндеттілігі, сонымен қатар шектеулер мен жол берілмейтін жағдайлар журналдың «Жариялау этикасы» бөліміндегі Генеративті жасанды интеллектіні пайдалану саласындағы саясатта егжей-тегжейлі реттелген. Мақаланың мазмұны, нәтижелердің шынайылығы және түсіндірмелердің дұрыстығы үшін авторлар толық жауап береді. ЖИ-ді пайдалаудың негізділігі туралы

түпкілікті шешімді редакция алқасы рецензенттердің ұсыныстарын ескере отырып қабылдайды.

Иллюстрацияларды және өзгелерден алынған материалдарды пайдалану

Иллюстрацияларды, кестелерді, графиктерді, схемаларды және басқа да визуалдық материалдарды өзгелерден алып пайдалануға тек дұрыс сілтемелер мен, егер бұл пайдалану шарттарында көзделсе, құқық иелерінің қажетті рұқсаттары болған жағдайда ғана жол беріледі. Визуалдық және басқа да материалдарды заңсыз пайдалануды редакция авторлық құқықтар мен жариялау этикасының бұзылуы ретінде қарастырады.

Редакциялық шешімдер және анықталған бұзушылықтардың салдарлары

Плагиат, қайталанба жарияланым, ЖИ-ді жария етпестен пайдалану белгілері немесе жариялау этикасының басқа бұзушылықтары анықталған жағдайда редакция:

- қолжазбаны автор(лар)ға жетілдіру үшін қайтарып беруге;
- материалды қосымша сараптамаға жіберуге;
- мақаланы қабылдамауға;
- жарияланым шыққанан кейін бұзушылықтар анықталған жағдайда журналдың редакциялық саясатына сәйкес түзету, алаңдаушылық білдіру немесе ретракция процедураларына бастамашы болуға құқылы.

Барлық шешімдер тек қана техникалық тексеру нәтижелері бойынша емес, біртұтас сараптамалық бағалау негізінде қабылданады.

6. Ретракция және түзету саясаты

«Turkic Studies Journal» журналы жарияланатын контентке қатысты ғылыми адалдық, ашықтық және жауапкершілік қағидаттарын ұстанады. Бұл саясат қателер анықталған немесе жариялау этикасы және/немесе ғылыми этика бұзылған жағдайларда түзетулер енгізу, алаңдаушылық білдіруді жариялау және мақалаларды ретракциялау тәртібін енгізуді айқындайды. Саясат Committee on Publication Ethics (COPE) нұсқауларына сәйкес жасалған және журналда жарияланған барлық материалдарға қатысты қолданылады.

1. Жалпы ережелер

Редакция түзетулер мен ретракцияның негізгі мақсаты авторларға қарсы санкциялар қолдану емес, ғылыми ақпараттың дәлдігін, шынайылығын және сенімділігін қамтамасыз ету екендігін басшылыққа алады. Барлық жағдайлар анықталған проблемалардың сипатын, жариялау үдерісінің кезеңін және қатысушылардың адалдығын ескеру арқылы жеке-жеке қарастырылады. Түзетулер, алаңдаушылық білдірулер мен ретракциялар жария түрде рәсімделеді және журнал оқырмандарына қолжетімді болады.

2. Түзету (Correction / Erratum / Corrigendum)

Түзету мақалада нәтижелер мен қорытындылардың жалпы ғылыми шынайылығына ықпал етпейтін, бірақ нақтылауды немесе жөндеуді қажет ететін қателер анықталған жағдайларда жарияланады.

Түзету, атап айтқанда, мыналарға қатысты болуы мүмкін:

- терім қатесі және техникалық қате;
- иллюстрациялардың, кестелердің немесе схемалардың дұрыс емес атауы;
- библиографиялық сілтемелердегі қателер;
- авторлар, аффилиациялар, қаржыландыру көздері немесе мүдделер қақтығысы туралы мәліметтерді нақтылау.

Түзету жеке редакциялық хабарлама түрінде рәсімделеді және түпнұсқа жарияланымға сілтемесі болады.

3. Алаңдаушылық білдіру (Expression of Concern)

Алаңдаушылық білдіруді редакция жариялау этикасы немесе ғылыми этика бұзушылығына негізді күдік бар, бірақ тексеру әлі бітпеген немесе алынған мәліметтер қайшылықты және қосымша тексеруді талап ететін жағдайларда жариялануы мүмкін. Алаңдаушылық білдіру жариялауға қатысты ықтимал проблемалар туралы

оқырмандарды хабардар етеді және тексеру аяқталып, түпкілікті шешім қабылданғанға дейін сақталады.

4. Мақаланы ретракциялау үшін негіздер

Мақала зерттеу нәтижелері немесе жарияланымның мазмұны шынайы еместігіне немесе жариялау этикасы және/немесе ғылыми этика қағидаттарына, стандарттарына және нормаларына қайшы келетіндігіне дәлелді негіздемелер бар болған жағдайда кері қайтарылады (алынып тасталады, кейін қарай жөнелтіледі).

Ретракция, нақты айтқанда, келесі жағдайларда жүзеге асырылады:

- егер алынған деректердің сенімсіздігіне немесе заңсыз әрекеттер, оның ішінде деректерді қолдан жасау, жалған ойдан табу немесе бұрмалау екендігіне айқын дәлелдер бар болса;

- қайталанба жарияланым дерегі табылса, оның ішінде егер қолжазба «Turkic Studies Journal» журналында жарық көргенге дейін басқа ғылыми басылымда жарияланған болса;

- плагиаттың кез келген түрі, оның ішінде өзгелерден рәсімделмеген мәтіндік алынымдар, сонымен қатар иллюстрацияларды, графиктерді, кестелерді, схемаларды және өзге де визуалдық материалдарды заңсыз пайдалану анықталса;

- мақалада басқа зерттеушілерді адастыруы және алдағы ғылыми жұмыстарға кері әсерін тигізуі мүмкін өрескел қателер (мысалы, әдіснамалық олқылықтар, есептеу немесе эксперимент қателері) болса;

- үшінші тұлғалар тарапынан мақалаға толық немесе оның жеке бөліктеріне авторлық құқықты бұзушылыққа қатысты негізді наразылықтар келіп түссе;

- мақалада жариялау этикасы және/немесе ғылыми этика қағидаттары, стандарттары мен нормаларына қайшы келетін ақпарат анықталса.

5. Қарау процедурасы

Түзету, алаңдаушылық білдіру немесе ретракция процедураларына авторлар, рецензенттер, оқырмандар, редакторлар бастамашы болуы мүмкін. Редакция өтініш келіп түскендігін әдетте 7 күн ішінде растайды. Бастапқы қарау әдетте 15 жұмыс күніне дейінгі мерзімде жүзеге асырылады. Қосымша сараптама, редакция алқасын қатыстыру немесе авторлармен және ұйымдармен өзара әрекеттесу талап етілетін жағдайларда қарау мерзімі әдетте 30 жұмыс күнінен аспайтын уақытқа ұзартылуы мүмкін.

Қарау барысында редакция ұсынылған материалдарды талдайды, қажет болған жағдайда авторлардан түсіндірмелер сұрайды және тәуелсіз сарапшыларды тартады.

6. Ретракцияны және түзетулерді рәсімдеу

Түзету, алаңдаушылық білдіру немесе ретракция жеке редакциялық хабарлама түрінде рәсімделіп, онда мына нәрселер көрсетіледі:

- мақаланың атауы;
- авторлардың фамилиялары;
- өзгерістер енгізу себептері;
- түпнұсқа жарияланымға сілтемелер.

Түпнұсқа мақала журнал сайтынан алынып тасталмайды. Ол архивте түзету, алаңдаушылық білдіру немесе ретракция бар екендігі туралы соғылған айқын белгімен және сәйкес редакциялық хабарламаға сілтемемен сақталады. Мақаланың DOI-ы сақталады.

7. Авторлардың қатысуы

Авторлар процедураның басталғаны жөнінде хабардар етіледі және өздерінің түсіндірмелері мен комментарийлерін ұсынуға құқылы болады. Ретракция немесе түзету қажеттігімен автордың келісетіні ол болған жағдайда редакциялық хабарламада көрсетіледі.

Автордың келісімінің жоқтығы жеткілікті негіздемелер болған жағдайда редакцияның ретракция немесе түзету туралы шешім қабылдауына кедергі жасамайды.

8. Авторлар мен рецензенттердің міндеттері

Редакция жарияланым шыққаннан кейін өздері анықтаған қателер, дәлсіздіктер немесе жариялау этикасы және/немесе ғылыми этиканы ықтимал бұзушылықтар туралы авторлар мен рецензенттер тарапынан уақтылы ақпарат берілуін міндеттеме және ғылыми адалдықтың көрінісі ретінде қарастырады. Мұндай ақпарат беру жариялау үдерісінің қатысушылары үшін теріс салдарлар тудырмайды және ғылыми коммуникация сапасын қолдауға қосылған үлес ретінде қарастырылады.

9. *Құпиялық және қорытынды ережелер*

Редакция түпкілікті шешім қабылданғанға дейін қарау үдерісінің құпиялығын қамтамасыз етеді және барлық қатысушы тараптардың құқықтарын сақтай отырып адал әрі бейтарап әрекет етеді.

Бұл саясат «Turkic Studies Journal» журналының барлық жарияланымдарына олардың жарыққа шыққан күніне қарамастан қолданылады және халықаралық жариялау этикасы стандарттарының өзгерістері мен COPE нұсқауларына сәйкес жаңартылуы мүмкін.

10. *Авторлардың қатысуы*

Авторларға рәсімнің басталғаны туралы хабарланады және оларға өз түсініктемелері мен пікірлерін ұсынуға құқық беріледі. Автордың мақаланы кері қайтарып алу немесе түзету қажеттілігімен келісімі болған жағдайда, бұл редакциялық хабарламада көрсетіледі.

Автордың келісімінің болмауы жеткілікті негіздер болған жағдайда редакцияның мақаланы кері қайтарып алу немесе түзету туралы шешім қабылдауына кедергі келтірмейді.

11. *Авторлар мен рецензенттердің міндеттері*

Редакция авторлар мен рецензенттердің жарияланғаннан кейін анықталған қателер, дәлсіздіктер немесе жарияланымдық және/немесе ғылыми этиканың ықтимал бұзушылықтары туралы редакцияға уақтылы хабарлауын ғылыми адалдықтың көрінісі әрі міндеті деп санайды. Мұндай хабарлама жариялау процесіне қатысушылар үшін қандай да бір жағымсыз салдарға әкелмейді және ғылыми коммуникация сапасын қамтамасыз етуге қосқан үлес ретінде қарастырылады.

12. *Құпиялылық және қорытынды ережелер*

Редакция түпкілікті шешім қабылданғанға дейін қарау процесінің құпиялылығын қамтамасыз етеді және барлық қатысушы тараптардың құқықтарын сақтай отырып, адал әрі бейтарап әрекет етеді.

Осы саясат «Turkic Studies Journal» журналының барлық жарияланымдарына олардың жарияланған күніне қарамастан қолданылады және жарияланым этикасының халықаралық стандарттары мен COPE ұсынымдарындағы өзгерістерге сәйкес жаңартылуы мүмкін.

7. *Материалдарды қарау және жариялау процедурасы*

Turkic Studies Journal журналында материалдарды қарау және жариялау процедурасы басылымның редакциялық регламенті мен жариялау этикасының халықаралық стандарттарына сәйкес жүзеге асырылады. Мақаланы жариялау үшін автор(лар) журналдың ресми сайтында (<https://tsj.enu.kz/index.php/new>) тіркеледі және қолжазбаны «Авторлар үшін» бөлімінің талаптарына сәйкес жолдайды. Барлық келіп түскен материалдар кезең-кезеңімен редакциялық сараптамадан белгіленген мерзімде өтеді.

1. *Қолжазбаны ұсыну және журналдың талаптарына сәйкестігін тексеру (бастапқы және техникалық сараптама – 7 күнтізбелік күнге дейін)*

Қолжазба редакцияға келіп түскеннен кейін бастапқы және техникалық сараптама жүргізіледі, бұл жолданған материалдардың толықтығын және олардың журнал талаптарына сәйкестігін тексеруді қамтиды.

Бұл кезеңде редакция келесі нәрселерді тексереді:

- журналдың ғылыми бағыттарына қолжазбаның сәйкестігі;
- FTMP кодын таңдаудың дұрыстығы;

- аннотациялар мен кілт сөздердің белгіленген көлемде және журналдың қолданыс тілдерінде болуы;
- мақаланың міндетті құрылымын сақтау;
- сілтемелер мен дәйексөздердің дұрыстығы;
- әдебиеттер тізімін рәсімдеу;
- метадеректердің толықтығы мен дұрыстығы (автор(лар), қаржыландыру, авторлардың Credit жүйесі бойынша қосқан үлесі, мүдделер қақтығысы, алғыстар туралы мәліметтер).

Сәйкессіздіктер анықталған жағдайда қолжазба автор(лар)ға жетілдіру үшін қайтарылады. Авторлардың мақаланы жетілдіру мерзімі әдетте 30 күнтізбелік күнді құрайды.

2. Қолжазбаның түпнұсқалығын тексеру (1 – 7 күнтізбелік күнге дейін)

Барлық қолжазбалардың түпнұсқалығы арнайы бағдарламалық құралдарды «Антиплагиат ЖОО» жүйесі және «Turnitin» жүйесі ағылшын тілінде жазылған мақалаларға қолдану арқылы тексеруден өтеді.

Мәтіннің түпнұсқалық деңгейі 80%-дан төмен қолжазбалар редакция тарапынан ықтимал түрде түпнұсқалық емес деп қарастырылып, әдетте әрі қарай қарауға қабылданбайды. Редакция өзгеден деректерді алып пайдалану сипатын, дәйексөздердің дұрыстығын және ғылыми контексті ескере отырып түпкілікті шешім қабылдайды.

3. Рецензиялау процедурасы

- Бастапқы және техникалық сараптамадан өткен қолжазбалар екі жақты «соқыр» рецензиялауға жіберіледі. Әр мақаланы тиісті ғылыми біліктілігі бар екі тәуелсіз рецензент қарайды.

- Рецензиялаудың мерзімі әдетте қолжазба рецензенттерге жіберілген сәттен бастап 30 күнтізбелік күннен аспайды.

- Ескертпелер алынған жағдайда автор(лар)ға анонимді рецензиялар жіберіледі. Рецензиялау нәтижелері бойынша қолжазбаны жетілдіру мерзімі 30 күнтізбелік күнге дейінгі уақытты қамтиды.

- Қайтадан рецензиялау қажет болған жағдайда қосымша сараптаманың мерзімі 20 күнтізбелік күнге дейінгі уақытты қамтиды.

4. Шешім қабылдау және жариялау (рецензиялау аяқталғаннан кейін 14 күнтізбелік күнге дейін)

- Мақаланы жариялау туралы түпкілікті шешімді барлық рецензиялар мен қолжазбаның соңғы нұсқасы алынғаннан кейін 14 күнтізбелік күнге дейінгі мерзімде редакциялық алқа мен бас редактор қабылдайды.

- Мақала жариялауға қабылданғаннан кейін ғылыми және стилистикалық редакциялау жүргізіледі. Редакциялық түзету және енгізілген өзгерістерді автор(лар)мен келісу, әдетте, 14 күнтізбелік күнге дейінгі мерзімде жүзеге асырылады.

8. Жариялау этикасы

«Turkic Studies Journal» журналының редакциясы мен баспагері ғылыми жарияланымдардағы кез келген бейэтикалық мінез-құлық пен плагиатқа үзілді-кесілді қарсы. Журналдың этикалық стандарттары Жарияланым этикасы жөніндегі комитеттің ([Committee on Publication Ethics, COPE](#)) ұсынымдары мен Elsevier баспасының Ғылыми жарияланымдар этикасы жөніндегі нұсқаулығына ([Publishing Ethics Resource Kit, PERK](#)) негізделеді.

Журналдың жарияланым этикасы редакцияның (редакторлардың), авторлар мен рецензенттердің құқықтары мен міндеттерін нақты айқындайды, сондай-ақ ғылыми адалдық нормаларын бұзған жағдайда қолданылатын шараларды сипаттайды. Редакциялық алқа жарияланым үдерісіне қатысушы барлық тараптармен – авторлармен, рецензенттермен, редакторлармен және баспагермен – өзара қарым-қатынаста жоғары этикалық стандарттарды ұстанады.

Баспагер жариялау этикасы қағидаттарын, соның ішінде келесі реттерде бұзуға жол бермеу үшін жауап береді:

- Авторлардан мақалаларына рецензияны өз тараптарынан ұсынуды талап ету, сондай-ақ келісімді және жалған рецензиялау. Бұл жағдай журналда рецензиялау тәжірибесінің жоқтығын білдіреді.
- Агенттіктердің қызметін ұсыну. Авторларға «толық әзірлеп жариялау», автордың атынан редакциямен хат жазысу, рецензенттің ұсыныстары бойынша мақалаларды агенттің өңдеуі, ақылы рецензиялар әзірлеу секілді делдалдық қызметтер көрсету.
- Теңавторлықты сату, теңавторлықты сыйға тарту, авторлар құрамын өзгерту. Зерттеуге интеллектуалдық үлесін қоспаған тұлғаларды авторлар қатарында көрсету авторлық құқықтар мен этикалық нормаларды бұзу болып саналады, себебі оқырмандарды адастырып қана қоймай, алаяқтық ретінде бағаланады.
- Тысқары «ғылыми» конференция материалдарын жариялау. Мұндай конференциялардың тәжірибесі ғылым саласындағы алдау әрекеттерімен және алаяқтықпен тікелей байланысты болғандықтан, бұл конференциялардың материалдарын жариялау жалған ғылыми мәтіндерді таратуға септігін тигізетін бейэтикалық іс боп есептеледі.
- Мақалалардың мәтіндерін авторлардың келісімінсіз басқа журналдарға беру. Мақаланы автормен келісілмеген журналда жариялау автордың мүддесіне қайшы келу боп саналады.
- Авторлардың материалдарын үшінші тұлғаларға беру. Редакцияға жолданған материалдарды – рецензенттер мен редакция қызметкерлерінен басқа – үшінші тұлғаларға беру авторлық құқықтарды және редакцияның жұмыс үдерісінің құпиялығы қағидаттарын бұзу боп саналады.
- Дәйкесөздермен манипуляциялар (құлық әрекеттер) жасау. Ғылымиметрикалық көрсеткіштерді жасанды түрде арттыру, шектен тыс өзіне өзі сілтеме жасау және достық дәйектемелер келтіру, орынсыз сілтемелер оқырмандарды адастырады және алаяқтық ретінде түсіндіріледі.
- Плагиат, қасақана бұрмалау және деректерді қолдан жасау. Редакция мақалалардың мәтіндерімен мұқият жұмыс жасай отырып, өз басылымының беттерінде плагиат, қасақана бұрмалау пен деректерді қолдан жасау орын алған бейадал ғылыми жарияланымдардың жарық көруіне жол бермейді.

Кәсіби этиканың келесі негізі қағидаттарына назар аударыңыз:

Ғылыми жарияланым авторларының этикасы

1. Авторлар Turkic Studies Journal редакциясына жариялау үшін жіберілген қолжазбаның журнал қолданатын тілдердің бірінде жазылған түпнұсқа екендігіне кепілдік береді;
2. Авторлар басқа журналға жіберіліп, қарастырылып жатқан, сондай-ақ басқа журналда жарық көрген мақалаларды редакцияға ұсынбауға тиіс. Мақаланы бір мезгілде бірнеше басылымға ұсыну бейэтикалық әрекет боп саналады және оған жол берілмейді. Бір қолжазбаны бір мезгілде басқа журналға (журналдарға) ұсыну бейэтикалық әрекет деп қабылданады және мақаланы қарастырудан алып тастауға негіз болады. Материалдың бұрын жарияланбағандығы және басқа журналда қарастырылып жатпағандығы автормен жасалған келісімшартта расталып бекітіледі;
3. Өзгелердің еңбегін шектен тыс пайдалану, сондай-ақ плагиаттың кез келген түрі, оның ішінде рәсімделмеген дәйексөздер, сөйлемдерді қайта өзгертіп тұжырымдау немесе басқалардың зерттеу нәтижелері құқығын иемденіп алу бейэтикалық әрекетке жатады және оған жол берілмейді;
4. Автор (немесе авторлар ұжымы) ғылыми зерттеудің жаңашылдығы мен шынайылығы үшін бастапқы жауапкершіліктің жүктелетінін саналы түрде түсінеді.
5. Авторлар жүргізілген зерттеулердің шынайы нәтижелерін ұсынуға тиіс. Әдейі қате жіберілген немесе қолдан жасалған жалған тұжырымдарға жол берілмейді;

6. Авторлар ұсынылған қолжазбада ЖИ құралдарын пайдалану дерегін көрсетуге, оның мақсатын ашуға және негіздеуге міндетті, бұл *Turkic Studies Journal* журналының саясатына сәйкес ашықтықты қамтамасыз ету мен жариялау үдерісінің барлық қатысушылары арасындағы сенімді нығайту үшін жарық көрген мақалаға қосылады. Генеративті жасанды интеллектіні қолданудың негізділігі туралы түпкілікті шешімді редакция алқасы рецензенттердің ұсыныстарына сүйене отырып қабылдайды;

7. Авторлар зерттеу нәтижелерінің интерпретациясына әсер етуі мүмкін кез келген нақты немесе ықтимал (қаржылық, институционалдық, кәсіби, жеке) мүдделер қақтығысын ашып көрсетуге міндетті. Мүдделер қақтығысы жоқ болған жағдайда авторлар бұл туралы ашық мәлімдеуге тиіс (**автормен жасалған келісімшарт**);

8. Авторлар мақалада пайдаланылатын материалдарды жариялау үшін барлық қажетті рұқсаттарды алуға жауапты. Материалдарды пайдалану құқығы автормен жасалған келісімшартта расталып бекітіледі;

9. Авторлар теңавторлар тізіміне тек зерттеуге елеулі үлес қосқан тұлғалардың енгізілгендігіне кепілдік береді. Мақаланың соңғы нұсқасын және оны жариялауға ұсынуды барлық теңавторлар мақұлдауға тиіс;

10. Қолжазба авторларының тізімінде зерттеуді жүзеге асыруға және алынған нәтижелерді интерпретациялауға елеулі үлес қосқан барлық тұлғалар көрсетіледі;

11. Егер автор мақаланы қарау барысында немесе ол жарияланғаннан кейін елеулі қателерді немесе дәлсіздіктерді анықтаса, бұл туралы журнал редакциясын мүмкіндігінше тезірек хабардар етуге және оларды түзету немесе жұмысты қайтарып алу жөнінде бірлескен шаралар қабылдауға тиіс;

12. Барлық авторлардан әріптестері тарапына сын айтылған еңбектерде ғылыми әдептілікті сақтау талап етіледі. Олай болмаған жағдайда редакция материалды қабылдамау немесе оның стилін автормен келісе отырып түзету құқығын өзіне қалдырады;

13. Қолжазбаны рецензиялау үдерісінде автор журнал редакциясымен ынтымақтаса жұмыс істеуге, ескертпелерге жедел жауап беруге және рецензенттің ұсыныстарын ескеруге міндетті. Рецензенттің бағасымен келіспеген жағдайда автор редакторға дәлелді уәждерін жолдайды. Рецензенттің ескертпелерін жөндеу мен ұсыныстарын орындау рецензия мәтіні авторға жолданған сәттен бастап бір ай ішінде жүзеге асырылуы тиіс;

14. Мақала қайта басылған жағдайда оның авторы материалдың алғаш жарық көрген орнын көрсетіп, *Turkic Studies Journal* журналының құқықтарын бұзбауға тиіс.

Ғылыми жарияланымдарды рецензиялау этикасы

– Редакция рецензиялау үдерісінің құпиялығын қамтамасыз етеді және жұмыстарды рецензиялаудың этикалық қағидаттарын қатаң сақтау қажеттігі жөнінде рецензенттерді хабардар етеді. Ұсынылған материалдарды рецензиялау үдерісі құпия сипатқа ие. Жарияланбаған материалдарды редакция, редакторлар немесе рецензенттер өз мүдделері үшін пайдалана алмайды;

– Рецензиялау үдерісі объективті, коммерциялық мүдделер мен конъюнктуралық қажеттіліктерден тәуелсіз сипатқа ие. Зерттеудің ғылыми құндылығына, оның мазмұндылығы мен жаңашылдығына, ғылыми этика талаптарына сәйкестігіне басымдық беріледі;

– Рецензиялау құпия (анонимді) түрде жүргізіледі. Рецензентке авторы көрсетілмеген қолжазба жіберіледі. Теріс рецензия болған жағдайда оның мәтіні қолжазба авторына рецензенттің қолы мен аты-жөні, қызметі, жұмыс орны көрсетілмей ұсынылады. Рецензент қолжазбада көрсетілген материалдардың шындыққа сәйкес еместігі немесе қасақана бұрмалануы туралы мәлімдеме жасаған жағдайда немесе плагиат орын алған кезде ғана құпиялық (анонимдік) бұзылуы мүмкін.

– Рецензент жариялау үшін ұсынылған материалдарға және зерттеу нәтижелеріне объективті, дәлелді, негізделген баға беруге міндетті. Автордың жеке басына сын айтуға жол берілмейді;

– Қорытынды ретінде рецензент қолжазбаны бағалау өлшемдері көрсетілген рецензия парақшасын толтырады. Рецензияның қорытынды бөлігінде қолжазбаның жалпы бағасы, ескертпелер мен ұсыныстар болады;

– Өз пікірінше қолжазбаны бағалау үшін біліктілігі жеткілікті емес деп санайтын немесе объективті бола алмайтын рецензент бұл туралы редакторды хабардар етуге міндетті;

– Ұсынылған қолжазбаға жағымды рецензия келіп түскеннен кейін жариялаудың орындылығы туралы түпкілікті шешімді редакция алқасы қабылдайды.

Ғылыми мақалаларды жариялау этикасы

1. Turkic Studies Journal журналының редакциясы басылымның бағытына сәйкес келетін қолжазбаларды қарау үшін қабылдайды;

2. Ұсынылған мақаланың өзектілігі мен ғылыми маңыздылығы, оның журнал тақырыбына сәйкестігі, түпнұсқалығы және деректерінің шынайылығы, материалды баяндаудың түсініктілігі, журнал қойған барлық талаптарға сәйкестігі редакция тарапынан қолжазбаны қабылдау немесе қабылдамау үшін негізгі өлшемдер болып саналады;

3. Редакция зерттеулерінде өрескел әрекеттерге жол берілген мақалаларды анықтау және оларды жариялауға жол бермеу үшін ақылға қонымды шаралар қолдануға, мұндай ереже бұзушылықтарды және оларға саналы түрде жол беруді қолдамауға міндеттенеді;

4. Редакция авторлардың нәсіліне, жынысына, сексуалдық бағдарына, діни көзқарастарына, шығу тегіне, азаматтығына, әлеуметтік мәртебесіне немесе саяси ұстанымына қарамастан шешім қабылдауға кепілдік береді;

5. Журнал ұрланған деп саналуы мүмкін материалдарды баспайды;

6. Редакция мақаланы қабылдау, өңдеу және рецензиялау үдерісі кезінде толық құпиялыққа кепілдік береді. Жарық көрмеген материалдар жеке мақсатта пайдаланылмайды немесе рецензенттер мен редакция қызметкерлерінен басқа үшінші тұлғаларға берілмейді;

7. Редакция жарияланатын қолжазбалардың бүтіндігін қорғауға, түзетулерді, өзгертулерді немесе мәтінді қысқартуды автормен келісіп жасауға міндеттенеді;

8. Редакция қаралған қолжазбаларға немесе жарияланған материалдарға қатысты шағымдарды қарастыруға кепілдік береді. Қайшылықты жағдай туындағаны белгілі болса, бұзылған құқықтарды қалпына келтіру үшін қажетті шаралар қабылданады;

9. Редакция баспагермен бірге қателерді мойындауға, олар анықталған жағдайда түзетулер, нақтылаулар, жоққа шығарулар және кешірім сұраулар жарияланатындығына кепілдік береді (**Мақалаларды кері қайтару немесе түзету жөніндегі нұсқаулық**);

10. Редакцияның пікірі материалдары жарияланатын авторлардың көкеарастарымен әрдайым сәйкес келе бермейді.

9. Генеративті жасанды интеллектіні пайдалану саласындағы саясат

Turkic Studies Journal журналының редакциясы ғылыми зерттеу саласында жаңа интеллектуалдық технологиялардың дамуын, инструментарийдың еңбек өнімділігін арттыру үшін қолданылуын таниды және қолдайды. Журнал ЖИ-дің жариялау саласындағы жаңа жетістіктерін мұқият қадағалайды және есепке алады. Ғылыми жарияланымдарды әзірлеген кезде ЖИ-ді пайдаланатын авторлардың саны барған сайын артып келеді, бұл іс жүзінде адам мен машина құрастырған мәтіннің арасындағы шекараны жойып, журналдың авторлыққа қатысты саясатының мазмұнына күмән тудырады.

Авторлар ұсынылған қолжазбада ЖИ құралдарын пайдалану дерегін көрсетуге, оның мақсатын ашуға және негіздеуге міндетті, бұл Turkic Studies Journal журналының саясатына сәйкес ашықтықты қамтамасыз ету мен жариялау үдерісінің барлық

қатысушылары арасындағы сенімді нығайту үшін жарық көрген мақалаға қосылады. Генеративті жасанды интеллектіні қолданудың негізділігі туралы түпкілікті шешімді редакция алқасы рецензенттердің ұсыныстарына сүйене отырып қабылдайды. Сонымен бірге редакция шығарманың теңавторлығына қолжазбаны әзірлеу кезінде қолданылатын ақпараттық жүйелердің атауларын, соның ішінде ChatGPT-ді қосуға жол берілмейтіндігін ескертеді.

10. Рецензиялау сапасын бақылау

Жекелеген жағдайларда редакция алқасы мақаланы қосымша рецензиялауға, оның ішінде статистикалық және әдіснамалық рецензиялауға жібере алады. Журналдың редакция алқасы рецензиялау сапасын тұрақты түрде бағалап отырады.

Журнал редакциясы рецензиялау үдерісі:

- сапасы нашар мақалаларды жариялаудан сақтандыруға және талапқа сай жоспарланбаған әрі орындалмаған зерттеулердің жолын кесуге;
- мақалада ұсынылған деректердің дұрыс, жеткілікті көлемде баяндалғанына көз жеткізуге;
- мақалада өз саласындағы бұрынғы аса маңызды жұмыстарға сілтемелер бар екендігін тексеруге;
- алынған мәліметтердің авторлық түсіндірмесінің дұрыстығына және қорытындыларының негізділігіне көз жеткізуге;
- және осы негізде мақаланы жариялау туралы шешім қабылдауға, ал авторларға оны жақсарту жөнінде (қажет болған тұста) ұсыныстар беруге көмектеседі деп есептейді.

11. Жарнамаға қатысты саясат

Редакция өз қызметінде этикалық стандарттарды ұстанады және ең алдымен редакциялық тәуелсіздік құқығын жақтайды. Жарнамалық-ақпараттық материалдарды орналастыру мен демеушілік материалдарды жариялау үшін тандап алуға қатысты редакциялық шешімдерге және редакциялық мазмұнға қандай да бір түрде ықпал ете алмайды. Журнал жарнаманы ілестіру үшін материалдар жарияламайды және нақты мақалаларға қатысты жарнаманы сатпайды. Журналда жарық көретін жарнамалық-ақпараттық материалдар редакциялық мақалалармен араластырылмайды.

Жарнамалық материалдарды орналастыру жөніндегі барлық шешімдерді тек Баспагер қабылдайды.

Редакция жарнамалық-ақпараттық материалдарды қабылдамау құқығын өзінде қалдырады.

12. Авторларға арналған ережелер

«Turkic Studies Journal» журнал тақырыбына және осы Нұсқаулықтың талаптарына сәйкес келетін түпнұсқа ғылыми мақалаларды қарауға қабылдайды.

1. Қолжазбаны ұсыну және құжаттар жиынтығы

Мақалаларды ұсыну тек журналдың tsj.enu.kz ресми сайты арқылы автор(лар) тіркелгеннен кейін жүзеге асырылады.

Мақаланы ұсынғанда автор(лар) қолжазба файлын, сондай-ақ еңбектің түпнұсқалығын, жариялау этикасын сақтайтынын және журналдың редакциялық саясатымен келісетінін растайтын **ілеспе хатты (авторлық міндеттеме)** жүктейді.

Журналға айрықша емес құқықтарды беру туралы **Лицензиялық келісім** мақала жариялауға қабылданғаннан кейін ғана рәсімделеді және оған қол қойылады.

Иллюстрациялар, диаграммалар мен кестелер болған жағдайда олар жеке файлдармен жүктеледі. Сонымен қатар иллюстрациялар, диаграммалар мен кестелер тізімі бар қосымша ұсынылады. Қолжазбаны ұсыну автор(лар)дың рецензиялау процедурасымен және журналдың редакциялық ережелерімен келісетінін білдіреді.

2. Жариялау тілі

Журнал материалдарды **ағылшын, қазақ және орыс тілдерінде** жариялайды. Жариялау тілін зерттеу тақырыбын және мақсатты аудиторияны ескере отырып автор таңдайды.

3. Қолжазбаның көлемі

Ғылыми мақаланың ұсынылатын көлемі **метадеректерді есепке алмағанда, 20 000 – 55 000 таңба** аралығын құрайды. Көлемі осыдан аз немесе үлкен мақалалар, егер олардың көлемі зерттеу логикасымен негізделсе және ғылыми құндылығын төмендетпесе, редакциямен келісім бойынша қарауға қабылдануы мүмкін.

4. Қолжазбаны рәсімдеуге қойылатын жалпы талаптар

Қолжазба мәтіндік редакторда (.doc / .docx) әзірленеді.

Мәтінді теру үшін Times New Roman қарпі қолданылады, өлшемі – 12, аралық интервал – 1,15, абзацтық (азат жол) шегініс – 1 см, мәтін ені бойынша тураланады. Беттің барлық жағындағы өрістер 2 см етіп қойылады, бет бағдары – кітаптық.

5. Материалды баяндау логикасы мен құрылымы

Ғылыми мақаланың мәтіні ғылыми жарияланымдардың халықаралық тәжірибесіне сәйкес келетін, логикалық тұрғыдан жүйелі түзілген құрылымы болуы қажет. Ғылыми мақалалар үшін тараулардың келесі реті ұсынылады: кіріспе, материалдар мен әдістер, әдебиетті шолу, талдау, нәтижелер, қорытынды.

6. Автор(лар) туралы деректер және автор(лар) туралы мәлімет. Мақаланың аты.

Автор(лар) туралы келесі деректер бірінші бетте беріледі: аты мен әкесінің атының инициалдары, сондай-ақ фамилиясы, ұйым, қала, мемлекет және электрондық пошта адресі. Екі немесе одан көп авторлар болған жағдайда міндетті түрде хат-хабарлама үшін автор (Corresponding Author) көрсетіледі. ORCID идентификаторын белсенді сілтеме түрінде көрсету ұсынылады.

Автор(лар) туралы келесі мәліметтер қолжазбаның соңында қалың қаріппен беріледі: автор(лар)дың толық аты-жөн(дер)і, ғылыми дәрежесі мен ғылыми атағы, жұмыс орнының толық атауы, мекенжайы, қаласы мен мемлекеті курсивпен жазылады. SCOPUS идентификаторын белсенді сілтеме түрінде көрсету ұсынылады.

Мақаланың атауы жұмыстың мазмұнын дәл және бірімәнді сипаттауы тиіс. Атау қалың қаріппен теріледі, ені бойынша абзацтық шегініссіз тураланады. Рецензиялау процедурасы барысында автор(лар) туралы деректер мен мәліметтерді алып тастап, мақала атауын қалдыру ұсынылады.

7. Аннотация

Аннотация дербес ғылыми-ақпараттық мәтін болып саналады және мақаланың мазмұнын сәйкес әрі толық көрсетуі тиіс. Аннотация көлемі **қазақ және орыс тілдерінде – 300–350, ал ағылшын тілінде 300–450 сөзді** құрайды. Аннотация мәтінінде зерттеудің нысаны мен өзектілігін белгілеу, мақала атауында толық ашылмаған жағдайда жұмыстың мақсатын тұжырымдау, сондай-ақ егер жаңашылдығымен ерекшеленсе немесе жеке ғылыми қызығушылық тудыратын болса, қолданылатын зерттеу әдістерін сипаттау қажет. Аннотация зерттеудің негізгі нәтижелерін, авторлық пайымдарды және жеке тұжырымдарды, сонымен қатар қажет болған жағдайда ұсыныстар, бағалаулар мен алға тартылатын болжамдар енгізілген түпкілікті қорытындыларды қамтуы тиіс. Аннотацияны әзірлегенде мақала атауының сөз тіркестерін қайталаудан, шектен тыс күрделі және ұғымға ауыр грамматикалық құрылымдардан, жалпыға белгілі ережелерді баяндаудан, сондай-ақ бұрын жарияланған жұмыстардың атауларын еске салудан аулақ болу ұсынылады.

8. Кілт сөздер

Мақалаға зерттеудің негізгі мазмұнын көрсететін **10–12 кілт сөз немесе сөз тіркесі** қосылады. Кілт сөздер зерттеудің аймағын, хронологиясын, тақырыбын және арнаулы терминологиясын ашып көрсетуі тиіс. Кілт сөздер әліпби тәртібімен емес, маңыздылық деңгейіне қарай орналастырылып, үтір арқылы бөлінеді; тізім соңында нүкте қойылмайды.

9. Өзге тілдердегі аннотация мен кілт сөздер

Аннотация мен кілт сөздерді автор өзге екі тілде ұсынады.

Таяу және алыс шет елдердегі авторлар үшін аннотациялар мен кілт сөздерді ағылшын және орыс тілдерінде ұсынуға рұқсат етіледі; бұл жағдайда аннотацияларды,

кілт сөздерді, мақала атауын және автор(лар) туралы деректерді қазақ тіліне аудару редакция тарапынан жүзеге асырылады.

10. Иллюстрациялар, кестелер және диаграммалар

Иллюстрациялар, кестелер мен диаграммалар логикалық тұрғыдан мәтінмен байланысты болуы және онда еске салынуы тиіс. Әр иллюстрацияның нөмірі мен ағылшын, қазақ және орыс тілдерінде ұсынылған атауы болады. Өзгеден алынған материалдарды пайдалану орын алған жағдайда дереккөзі міндетті түрде көрсетіледі. Иллюстрациялар мақала мәтінінде, сонымен қатар жеке файлдар түрінде қамтуы 300 dpi-ден кем емес JPEG немесе TIFF форматтарында ұсынылады. Диаграммалар мен сызбаларды MS Excel-де деректердің бастапқы кестелері қосымшасымен әзірлеу ұсынылады.

Мақалаға иллюстрациялар, кестелер және диаграммалар тізімі Жеке қосымша түрінде «Иллюстрациялар», «Диаграммалар», «Кестелер» атауларымен ұсынылады.

11. Қаржыландыру көздері

Мақалада зерттеуді қаржылық қолдау туралы (болған жағдайда) келесі мәліметтер көрсетіледі: ұйымның, жобаның және гранттың атаулары. Қаржыландыру жоқ болған жағдайда зерттеудің қаржылық қолдаусыз орындалғаны көрсетіледі.

12. Авторлардың үлесі

Авторлар әр теңавтордың мақаланы әзірлеуге қосқан үлесін көрсетуі міндетті. **CRedit (Contributor Roles Taxonomy)** таксономиясын қолдану ұсынылады. Барлық авторлар зерттеуге елеулі үлес қосқандығын және мақаланың түпкілікті нұсқасын мақұлдағанын растайды. Авторлардың үлесі мақала қолжазбасының соңында авторлар туралы мәліметтерден кейін көрсетіледі.

13. Мүдделер қақтығысы

Авторлар зерттеу нәтижелерін түсіндіруге ықпал етуі мүмкін кез келген нақты немесе ықтимал мүдделер қақтығысын ашып көрсетуі тиіс. Мүдделер қақтығысы жоқ болған жағдайда соған сәйкес мәлімдеме көрсетіледі.

14. Тілдік және техникалық дұрыстық

Қолжазба орфографиялық, пунктуациялық және стилистикалық қателер тұрғысынан мұқият тексеріліп, рәсімдеу үшін бекітілген талаптарға сәйкес келуі тиіс. Талаптарға сәйкес келмейтін қолжазбалар авторларға жетілдіру үшін қайтарылады және жетілдіру үшін қайтару жариялаудан бас тартуды білдірмейді.

13. Қолжазбаны ұсыну үлгісі

XFTAP (мына сілтеме

- 1 бойынша анықталады: XFTAP 03.41.91
<http://grnti.ru/>)

Автор(лар) туралы деректер мақала тілінде: аты мен әкесінің атының инициалдары, сондай-ақ фамилиясы, ұйым, қала, мемлекет және электрондық пошта

Е.Ш. Акымбек^а

^аӘ.Х. Марғұлан атындағы Археология институты, Алматы, Қазақстан Республикасы

ORCID: 0009-0007-9093-5342

(E-mail: eralyakymbek@gmail.com)

- 2 адресі. Екі немесе одан көп авторлар болған жағдайда міндетті түрде хат-хабарлама үшін автор (Corresponding Author) көрсетіледі.

***Н.Б. Нурғали^б**

^бӘ.Х. Марғұлан атындағы Археология институты, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, Алматы, Қазақстан Республикасы

ORCID: 0000-0002-0603-4514

(E-mail: nesipbay.nurgali@mail.ru)

*Байланыс үшін автор: nesipbay.nurgali@mail.ru

ORCID идентификаторы н белсенді сілтеме

- түрінде көрсету
ұсынылады.
- 3 Мақаланың атауы мақала тілінде **Қазақстанның оңтүстігіндегі ортағасырлық қыш қазан тұтқалары: морфологиялық ерекшеліктері мен хронологиясы**
- 4 Аннотация мақала тілінде (көлемі қазақ және орыс тілдерінде – 300–350, ал ағылшын тілінде 300–450 сөзді құрайды) **Аннотация.** Аталған мақала Қазақстанның ортағасырлық қалалық және қо-ныстық ескерткіштерінен табылған асүйлік керамиканың, атап айт-қанда, қыш қазан тұтқаларының морфологиялық ерекшеліктерін, типологиясын және хронологиясын зерттеуге арналған. Зерттеудің өзектілігі – ортағасырлық қыш ыдыстардың жекелеген бөлшектері (ернеуі, тұтқасы) бойынша арнайы талдаулардың жеткіліксіздігімен байланысты.
- 5 Кілт сөздер мақала тілінде (10–12 кілт сөз немесе сөз тіркесі) **Кілт сөздер:** Түркі, Оңтүстік Қазақстан, орта ғасыр, керамика, қазан, тұтқа, морфология, жіктелуі, хронология, қыш ыдыстар, тұтқаның формалары.
- Ү. Акымбек^a**
^a*Margulan Institute of Archaeology, Almaty, Republic of Kazakhstan*
ORCID: 0009-0007-9093-5342
*(E-mail: eralyakymbek@gmail.com)**
- 6 Автор(лар) туралы деректер ағылшын тілінде **N. Nurgali^b**
^b*Margulan Institute of Archaeology; Al-Farabi Kazakh National University, Almaty, Republic of Kazakhstan*
ORCID: 0000-0002-0603-4514
(E-mail: nesipbay.nurgali@mail.ru)
**Corresponding author: nesipbay.nurgali@mail.ru*
- 7 Мақаланың ағылшын тілінде атауы **Ceramic handles of Medieval cauldrons from South Kazakhstan: morphological features and chronology**
- 8 Аннотация ағылшын тілінде **Abstract.** This article examines the morphological features, typology, and chronology of kitchen pottery – specifically, the handles of ceramic cauldrons – discovered at medieval settlements and archaeological sites in Kazakhstan. The relevance of this study lies in the limited research devoted to individual components of medieval ceramic ware, such as rims and handles. Systematic studies of medieval pottery in Kazakhstan began in the mid-20th century. In the early stages, research primarily focused on describing the stratigraphy of settlements and ancient towns, as well as analyzing ceramic complexes. However, the regional characteristics of cauldron types have not yet been the subject of specialized study. ...
- 9 Кілт сөздер ағылшын тілінде **Keywords:** Turkic, South Kazakhstan, Middle Ages, ceramics, cauldron, handle, morpho-logy, typology, chronology, ceramic vessels, handle forms.
- Е.Ш. Акымбек^a**
^a*Институт археологии им. А.Х. Маргулана, Алматы, Республика Казахстан*
ORCID: 0009-0007-9093-5342
(E-mail: eralyakymbek@gmail.com)
- 10 Автор(лар) туралы деректер орыс тілінде

***Н.Б. Нурғали^b**

1-кесте. Қазақстанның оңтүстік аймақтары ескерткіштеріндегі қазан тұтқаларының хронологиялық жіктелімі.

Table 1. Chronological classification of cauldron handles from sites in Southern Kazakhstan.

Таблица 1. Хронологическая классификация ручек котлов по памятникам Южного Казахстана.

Мерзімі	Ескерткіш (қала, қоныс, төрткүл)	Тұтқа типі
VI-VII ғғ.	Шаушікүмтөбе	Доға тұтқалы
VI-VII ғғ.; IX-X ғғ.; XI-XII ғғ.	Құлан	Сопақ пішінді ілмек түрінде, жарты ай тәрізді шығыңқы, доға пішінді тұтқалар, шиыршықталған тұтқалар

Әдебиет

16 (15 әдебиеттен болмауы керек)

кем «Библиография мен сілтемелерді рәсімдеу үлгісі» қараңыз

17 Reference

«Библиография мен сілтемелерді рәсімдеу үлгісі» қараңыз

Авторлар туралы мәлімет:

Ақымбек Ералы Шардарбекұлы, PhD, жетекші ғылыми қызметкер, Ә.Х. Марғұлан атындағы Археология институты, Достық даңғ., 44, Алматы, Қазақстан Республикасы.

Scopus ID: 56258902800

Нұрғали Несіпбай Бекболатұлы, докторант, кіші ғылыми қызметкер, Ә.Х. Марғұлан атындағы Археология институты, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, Достық даңғ., 44, Алматы, Қазақстан Республикасы.

Scopus ID: 58524536000

Information about authors:

Akymbek Yerally Shardarbekuly, PhD, Leading Researcher, Margulan Institute of Archaeology, 44 Dostyk Ave., Almaty, Republic of Kazakhstan.

Scopus ID: 58524536000

18 Автор(лар) туралы келесі мәліметтер үш тілде

Nurgali Nesipbay Bekbolatuly, PhD Student, Junior Researcher, Margulan Institute of Archaeology, Al-Farabi Kazakh National University, 44 Dostyk Ave., Almaty, Republic of Kazakhstan.

Scopus ID: 58524536000

Сведения об авторах:

Акымбек Ералы Шардарбекулы, PhD, ведущий научный сотрудник, Институт археологии им. А.Х. Маргулана, пр. Достык, 44, Алматы, Республика Казахстан.

Scopus ID: 58524536000

Нурғали Несіпбай Бекболатұлы, докторант, младший научный сотрудник, Институт археологии им. А.Х. Маргулана, КазНУ им. аль-Фараби, пр. Достык, 44, Алматы, Республика Казахстан.

Scopus ID: 58524536000

Авторлардың үлесі

(Авторлар әр тең

19 автордың мақаланы әзірлеуге қосқан үлесін көрсетуі міндетті. Егер

Авторлық үлес:

Е.Ш. Ақымбек ортағасырлық керамикалық қазандарға қатысты материалдарды жинау және талдаумен қатар, зерттеудің жалпы тұжырымдамасы мен әдіснамасын әзірледі.

бірілескен авторлар болмаса, «Авторлардың үлесі» көрсетілмейді.) *Н.Б.Нұрғали* материалдарға талдау жасап, оларды интерпретациялауға қатысты, сондай-ақ қолжазбаны редакциялап, баспаға дайындады.

Author contributions:

E.Sh. Akymbek developed the overall research concept and methodology, and conducted the collection and analysis of materials related to medieval ceramic cauldrons.

N.B. Nurgali analyzed the materials, participated in their interpretation, and edited and prepared the manuscript for publication.

Вклад авторов:

Е.Ш. Акымбек разработал общую концепцию и методологию исследования, сбор и анализ материалов, связанных со средневековыми керамическими котлами.

Н.Б. Нурғали сделал анализ материалов, участвовал в интерпретации материалов, редактировал и подготовил рукопись к публикации.

Мүдделер қақтығысы

(Авторлар зерттеу нәтижелерін түсіндіруге ықпал етуі мүмкін кез келген нақты немесе ықтимал мүдделер қақтығысын ашып көрсетуі тиіс. Мүдделер қақтығысы жоқ болған жағдайда соған сәйкес мәлімдеме көрсетіледі.)

Мүдделер қақтығысы.

Мақалаға байланысты мүдде қақтығысы жоқ.

Conflict of Interest.

There is no conflict of interest related to this article.

Конфликт интересов.

Нет конфликта интересов, связанного со статьей.

Библиография мен сілтемелерді рәсімдеу үлгісі

- Әдебиеттер тізімі екі үлгіде:

1. әліпби тәртібімен, нөмірленбей, мақаланың тілінде;

2. латын графикасындағы транслитерацияда беріледі, бұл ретте атаудың ағылшын тіліндегі аудармасы төртбұрышты жақшада көрсетіледі, ал библиографиялық жазбаның соңында жарияланымның тілі көрсетіледі.

1) Диссертациялар, авторефераттар, әртүрлі басылымдардағы ресми және бейресми (қаулылар, бұйрықтар, бағдарламалар және т.б.), мұрағаттық (автордың қазба жұмыс материалдары) құжаттар әдебиеттер (reference) тізіміне енгізілмейді. Мақала мәтінінде бұл материалдар жақша ішінде көрсетіліп, сілтеме арқылы сол беттің өзінде көрсетілуі керек. Мұрағат құжаттарының шығыс деректері үтірмен бөлініп, кіші әріптермен белгіленеді (МА, ф. 4, і. 2, б. 16). Олар әдебиеттер тізіміне енгізілмейді. (Reference үлгісін қараңыз).

2) Әдебиеттер (мақала тілінде) және Reference транслитерация жасалып, ағылшын тіліне аударылып беріледі.

3) Reference-те барлық белгілер кирилл графикасы араластырылмай, латын графикасымен ұсынылады.

4) Әдебиетте мақала тақырыбы бойынша жарияланымдар сондай-ақ соңғы үш жыл ішіндегі жарияланымдарды қамтуы тиіс.

5). Әдебиеттер тізіміндегі тиесілі дереккөздерге жасалатын мәтіндегі сілтемелер доғал жақша ішінде бірінші авторы, басылған жылы, бет(тер) саны көрсетіліп рәсімделеді, мысалы:

1.(Самашев, 2022: 45) немесе (Самашев, 2021: URL)

2. Егер 2 немесе одан да көп автор болса:

а) (Самашев және т.б., 2022: 45) немесе

ә) (Самашев, Абаев, Хан, 2022: 45);

Егер тікелей сілтеме жасалмаған болса: (Самашев, 2022).

Әдебиет (безендіру үлгісі)

Книга: Manz B.F., 1989. The Rise and Rule of Tamerlane. Cambridge: Cambridge univ. press. 240 p.

Абаев А.К., 2022. Кыпчаки. Алматы. 254 с.

Статья в научном сборнике: Камалов С.К., 1993. О географических названиях в эпосе «Эдиге». Историко-географические аспекты развития Ногайской Орды. Махачкала: Наука. С. 132-134.

Коллективная монография: Улус Джучи (Золотая Орда). XIII – середина XV в., 2009. Казань: Институт истории АН РТ. 1056 с.

Материалы конференции: Аничкин Л.К., 2011. Золотоордынское наследие. Материалы второй Международной научной конференции «Политическая и социально-экономическая история Золотой Орды», посвященной памяти М.А. Усманова. Казань, 29-30 марта 2011 г. Институт истории им. Ш. Марджани АН РТ. Казань: ООО «Фолиант». 368 с.

Статья в журнале: Мухаметов Ф.Ф., 2007. Монгольская «Яса» и ее роль в системе общественных отношений империи Чингисхана. Turkic Studies Journal. 2 (Т.11). 2022. Р. 150-155.

Электронный источник: Сабитов Ж.М., 2015. Золотая Орда – «падчерица» казахстанской историографии. Молодой ученый. Т. 104. № 24. С. 842-851. [Электронный ресурс] – URL: <https://moluch.ru/archive/104/23260/> (дата обращения: 07.09.2020).

Учебное пособие: Логунова Г.В., 2014. Русь и Золотая Орда: проблема взаимовлияния: учеб. пособие. Иркутск: Изд-во ИГУ. 110 с.

Reference (design of sample)

Book: Manz B.F., 1989. The Rise and Rule of Tamerlane. Cambridge, New York, Port Chester, Melbourne, Sydney: Cambridge univ. press. 240 p.

Article in a scientific collection: Kamalov S.K., 1993. O geograficheskikh nazvaniyakh v epose «Edige» [About place names in the epic «Edige»]. Istoriko-geograficheskie aspekty razvitiya Nogajskoj Ordyy [Historical and geographical aspects of the development of the Nogai Horde]. Nauka. Mahachkala. P. 132-134. [in Russian].

Collective monograph: Ulus Dzhuchi (Zolotaya Orda). XIII – seredina XV v., 2009. [Ulus Jochi (Golden Horde). CHII – middle of SWR c.]. Institute of History of the Academy of Sciences of the Republic of Tatarstan. Kazan'. 1056 p. [in Russian].

Conference materials: Anichkin L.K., 2011. Zolotoordynskoe nasledie. Vypusk 2. Materialy vtoroj Mezhdunarodnoj nauchnoj konferencii «Politicheskaya i social'no-ekonomicheskaya istoriya Zolotoj Ordyy», posvyashchennoj pamyati M.A. Usmanova [Golden Horde heritage. Issue 2. Materials of the Second International Scientific Conference «Political and Socio-Economic History of the Golden Horde»]. Kazan, March 29-30, 2011. Institute of History. Sh. Mardzhani AS RT. Kazan: LLC «Foliant». 368 p. [in Russian].

Journal article: Muhametov F.F., 2007. Mongol'skaya «YASA» i ee rol' v sisteme obshchestvennykh otnoshenij imperii Chingiskhana [Mongolian «YASA» and its role in the

system of public relations of the empire of Genghis Khan]. Voprosy istorii [history issues], 11(5), P. 150-155. [in Russian].

Electronic source: Sabitov Zh.M., 2015. Zolotaya Orda – «padcherica» kazahstanskoj istoriografii [Holden Horde – «stepdaughter» of Kazakhstani historiography]. Molodoj uchenyj [Young scientist]. 24 (104). P. 842-851. [Electronic resource]. Available at: <https://moluch.ru/archive/104/23260/> (Accessed: 7.09.2020). [in Russian].

Tutorial: Logunova G.V., 2014. Rus' i Zolotaya Orda: problema vzaimovliyaniya: ucheb. posobie. [Rus and the Golden Horde: the problem of mutual influence: textbook]. Irkutsk: Izd-vo IGU. 110 p. [in Russian].

14. Шағымдармен және апелляциялармен жұмыс саясаты

«Turkic Studies Journal» журналы шағымдар мен апелляцияларды ашықтық, объективтілік және әділеттілік қағидаттарына сәйкес қарастырады. Бұл саясат Committee on Publication Ethics (COPE) ұсынымдарына сүйене отырып жасалған және редакциялық шешімдерге, рецензиялау үдерісі мен жариялау этикасын сақтауға байланысты барлық өтініштерге қатысты қолданылады.

1. Жалпы ережелер

Журнал редакциясы барлық шағымдар мен апелляциялардың адал, бейтарап және құпия қарастырылуын қамтамасыз етеді. Шағымдар мен апелляциялардың берілуі авторға қатысты редакцияның келешек шешімдеріне ықпал етпейді және басқа қолжазбаларды қабылдамау үшін негіз ретінде қарастырылмайды. Барлық өтініштер журналдың редакциялық саясатын, жариялау этикасының нормаларын және мәселенің нақты жағдайларын есепке ала отырып қарастырылады.

2. Редакциялық шешімге апелляция

Автор редакциялық шешіммен, оның ішінде қолжазбаны жариялауға қабылдамаумен келіспеген жағдайда апелляция беруге құқылы. Апелляция үшін рецензияларда нақты қателердің болуы, рецензиялаудың ықтимал алалаушылығы және қолжазбаны қараудың бекітілген процедурасының бұзылуы туралы дәлелді тұжырымдар негіз бола алады. Рецензенттердің тек қана ғылыми ұстанымымен келіспеушілікке негізделген апелляциялар әдетте қаралмайды.

Апелляция журналдың ресми байланыс арналары арқылы жазбаша түрде беріледі және өтініштің мәні айқын баяндалып, ғылыми дәлелдері болуы тиіс.

Апелляцияның келіп түскенін редакция әдетте 7 жұмыс күнінің ішінде растайды. Апелляцияның қаралуы толық және дұрыс рәсімделген өтініш алынған сәттен бастап 30 күнтізбелік күнге дейінгі аралықта жүзеге асырылады.

Редакция апелляцияны қарауға алғашқы шешімді қабылдауға қатыспаған редакция алқасы мүшелерін, сондай-ақ қосымша тәуелсіз сарапшыларды тарта алады. Қарау нәтижелері бойынша авторға түпкілікті болып табылатын уәделген жазбаша шешім жіберіледі.

3. Шағымдар

Шағымдар сонымен қатар жариялау этикасын бұзушылыққа, рецензенттердің немесе редакторлардың әдепсіз мінез-құлқына, мүдделер қақтығысына, қолжазбаны қарауды негізсіз созбалаушылыққа немесе редакциялық процедуралардың құпиялығын бұзушылыққа қатысты болуы мүмкін.

Шағым жазбаша түрде беріледі және онда жағдайдың сипаттамасы мен мүмкіндігінше растайтын материалдар болуы қажет. Редакция шағымның келіп түскенін 7 жұмыс күні ішінде растайды.

Шағымның бастапқы қаралымы 15 жұмыс күніне дейінгі аралықта жүзеге асырылады. Қосымша тексеру, редакция алқасын немесе сыртқы сарапшыларды тарту қажет болған жағдайда қаралым 30 жұмыс күнінен аспайтын мерзімге созылуы мүмкін. Мерзім ұзартылған жағдайларда өтініш иесіне қосымша хабарлама жіберіледі.

4. Жариялау этикасын бұзушылыққа байланысты шағымдар

Жариялау этикасын ықтимал бұзушылыққа (плагиат, деректерді қолдан жасау немесе жалған бұрмалау, жария етілмеген мүдделер қақтығысы, рецензиялауға қатысты

манипуляциялар және т.с.с.) байланысты шағымдарды қарағанда редакция СОРЕ нұсқауларына сәйкес әрекет етеді.

Жариялау үдерісінің сипаты мен кезеңіне қарай редакция түзету, алаңдаушылық білдіру немесе мақаланы ретракциялау үдерістеріне бастамашы болуы мүмкін. Қажет болған жағдайда редакция авторлармен, рецензенттермен, редакция алқасымен және баспагермен өзара әрекеттеседі.

5. Құпиялық және тараптарды қорғау

Барлық шағымдар мен апелляциялар құпиялық қағидаттарын сақтау арқылы қаралады. Өтініш иелерінің, рецензенттердің және редакторлардың жеке мәліметтері заңнамада немесе СОРЕ нұсқауларында көзделген жағдайлардан басқа ретте жариялауға жатпайды. Редакция мүдделер қақтығысын болдырмау және барлық қатысушы тараптарды қорғау үшін шаралар қолданады.

6. Қорытынды ережелер

Редакция нақты дәлелдері жоқ, сондай-ақ редакцияға қысым жасауға немесе редакциялық шешімдердің тәуелсіздігіне қол сұғуға бағытталған өтініштерді қарамау құқығын өзінде қалдырады.

Бұл саясат материалды қарау немесе жариялау кезеңдеріне қарамастан, «Turkic Studies Journal» журналына келіп түскен барлық шағымдар мен апелляцияларға қатысты қолданылады.

15. Мақалаларды рецензиялау

1. Рецензент – ғылыми журналдың немесе баспаның атынан әрекет ететін және авторлық материалдарды (мақалаларды) ғылыми сараптау арқылы олардың жариялану мүмкіндігін анықтайтын сарапшы.

2. Журналдың редакциялық алқасына келіп түскен, басылымның тақырыптық бағытына сәйкесетін барлық мақалалар рецензиялау (ғылыми сараптама) процедурасынан өтеді.

3. Рецензенттер ретінде журнал қызметінің саласына сәйкес келетін ғылыми бағыттағы жетекші ғалымдар мен мамандар арасынан іріктелген сыртқы сарапшылар тартылады. Олар рецензияланатын мақаланың тақырыбына сәйкес мамандық бойынша ғылыми дәрежеге ие болуы, сондай-ақ соңғы үш жыл ішінде осы тақырыпқа қатысты ғылыми жарияланымдары болуы тиіс.

4. Мақалаға сараптама жүргізу үшін белгілі бір рецензентті таңдау туралы шешімді бас редактор немесе бас редактордың орынбасарлары қабылдайды.

5. Әр мақала екі рецензентке жіберіледі. Қажеттілік туындаған жағдайда редакция қолжазбаны қосымша рецензиялауға жібере алады.

6. Рецензиялау құпия түрде жүргізіледі. Рецензентке де, авторға да бір-бірінің жеке мәліметтері және/немесе ғылыми аффилиациясы хабарланбайды (екі жақты «соқыр» рецензиялау). Құпиялық тек рецензент мақалада келтірілген материалдардың шындыққа сәйкес еместігі немесе жалған екендігі жөнінде мәлімдеме жасаған жағдайда ғана бұзылуы мүмкін.

7. Рецензиялау мерзімі әр нақты жағдайда мақаланы мүмкіндігінше жедел жариялау үшін жағдайлар жасау ескеріліп анықталады. Рецензиялау мерзімі бір айдан аспайды.

8. Рецензияда келесі мәселелер көрініс табады:

а) мақала мамұнының оның атауында көрсетілген тақырыпқа сәйкестігі;

б) заманауи ғылыми жетістіктерге сәйкестігі;

в) журналдың құрылымдық және жарияланымдық талаптарына мақаланың сәйкестігі;

г) тілі, стилі, материалдың орналасуы, кестелердің, диаграммалардың, суреттер мен формулалардың көрнекілігі тұрғысынан мақаланың оқырманға қолжетімділігі;

д) мақаланың жағымды жақтары, сондай-ақ кемшіліктері және автор тарапынан қандай түзетулер мен толықтырулар енгізілуінің қажеттігі.

9. Қолжазбаны қарастыру нәтижелері бойынша рецензент мақалаға байланысты ұсыныстар береді (рецензенттің әр шешімі негізделеді):

- мақала жариялануға ұсынылады;
- мақала рецензент көрсеткен кемшіліктер түзетілген соң жариялануға ұсынылады;
- мақала басқа сарапшы тарапынан қосымша рецензиялануы қажет;
- мақала журналда жариялануға ұсынылмайды.

10. Егер рецензияда мақаланы түзету және жетілдіру туралы ұсыныстар болса, редакция авторға рецензия мәтінін ұсыныстарымен бірге жолдап, оларды мақаланың жаңа нұсқасын әзірлеу кезінде ескеруді немесе дәлелді түрде теріске шығаруды сұрайды. Автор тарапынан жетілдірілген (қайта өңделген) мақала қайтадан рецензиялауға жіберіледі.

11. Авторлар материалдарды жетілдіруден бас тартқан жағдайда мақаланың жариялануынан бас тартатыны жөнінде редакцияны хабардар етуге тиіс. Егер авторлар жетілдірілген нұсқаны рецензия жіберілген соң бір ай мерзім өткенде кері қайтармаса, тіпті авторлар тарапынан мақаланың жариялануынан бас тартатындығы туралы хабар болмаған жағдайдың өзінде редакция оны есептен шығарып тастайды. Мұндай жағдайларда авторларға жетілдіру мерзімі аяқталғандығына байланысты қолжазбаның тіркеуден алып тасталғаны жөнінде тиісті хабарлама жолданады.

12. Егер автор мен рецензенттер арасында қолжазбаға қатысты шешілмес қайшылықтар туындаса, редакция алқасы қолжазбаны қосымша рецензиялауға жібере алады. Даулы жағдайларда шешімді редакция алқасы отырысында бас редактор қабылдайды.

13. Қолжазбаны жариялаудан бас тарту мен оны жариялауға қабылдау туралы шешім редакция отырысында рецензенттердің ұсыныстарына сәйкес қабылданады.

14. Жағымды рецензияның болуы мақаланы жариялау үшін жеткілікті негіз болып саналмайды. Жариялаудың орындылығы туралы түпкілікті шешімді редакция алқасы қабылдайды және бұл редакция алқасы отырысының хаттамасына енгізіледі. Редакция алқасы шешімімен жариялануға ұсынылмаған мақала қайта қарастыруға қабылданбайды.

Мақаланы жариялаудан бас тартуға келесі себептер негіз болуы мүмкін:

- ұсынылған материалдың журнал тақырыбына сәйкессіздігі;
- мақалаға қойылатын талаптарға сәйкессіздігі;
- сарапшылардың теріс рецензиялары;
- редакция алқасы отырысының хаттамасына енгізілген шешім;
- автор тарапынан этикалық қағидалардың сақталмауы.

15. Жариялаудан бас тарту немесе жариялауға қабылдау туралы хабарлама авторға электрондық пошта немесе осы сайттың баспалық жүйесі арқылы жіберіледі.

16. Рецензиялардың көшірмелері редакция алқасында немесе редакцияда бес жыл бойына сақталады.

16. Редакциялық төлемақылар және қаржыландыру көзі

«Turkic Studies Journal» басылымында қолжазбаларды ұсыну және өңдеу, авторлардың мақалаларын, сондай-ақ басқа да материалдарды (журнал нөмірлерінің соңында орналастырылған «Тұлғалар», «Рецензиялар» айдарлары) жариялау үшін редакция тарапынан төлемақы алынбайды.

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті журналдың қаржыландыру көзі болып табылады.

Turkic Studies Journal жарнамалық қызметті жүзеге асырмайды.

17. Редакцияның мекенжайы

010008, Қазақстан, Астана қ., Қ. Сәтпаев к-сі, 2, «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғам. Тел.: +7(7172) 709-500, (ішкі: 31-434). E-mail: turkicstudiesjournal@gmail.com, web-site: tsj.enu.kz